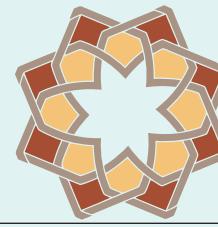

Piše: ZUHDIJA
ADILOVIĆ

CENTAR ZA DIJALOG – VESATIJA

مركز الوسطية للحوار

AL-WASATIYYA CENTER FOR DIALOGUE

SRBIJE –

Islam - vjera umjerenosti i uravnoteženosti

"I tako smo od vas stvorili pravednu zajednicu da budete svjedoci protiv ostalih ljudi, i da Poslanik bude protiv vas svjedok." (El-Bekara, 143)

U citiranom ajetu sintagma "Ummeten Wesan" rahmetli Korkut prevodi kao pravednu zajednicu. Ovaj njegov prijevod ima utemeljenje u značenju riječi "wesatija", jer ona označava najbolje, a pravda je najbolja osobina pojedinca i zajednice na kojoj se temelji društvo.

Srednja pozicija islama u odnosu na druge vjere

Islam u vjerovanju predstavlja sredinu između prihvatanja svakog vida praznovjera i obožavanja raznih pojava i životinja i materijalizma koji u potpunosti negira sve što izlazi iz okvira pojavnog svijeta, te tako negira jednu od osnovnih ljudskih potreba koja se ogleda u vjerovanju u neviđeno.

Potreba govora o srednjem kursu po pitanju vjerovanja, danas je veća nego ikada ranije. Svjedoci smo pretjerivanja u materijalističkom svjetonazoru koji u potpunosti negira Božje postojanje, ali istovremeno materiju proglašava božanstvom do te mjere da su pojedini postali obožavatelji Satane.

Srednja pozicija islama po ovom pitanju ogleda se upravo u priznavanju samo jednog jedinog Allaha, koji nije rođen, niti je rodio, a sve ostalo su Njegova stvorenja koja ne mogu nikome nauđiti niti koristiti bez Njegove dozvole.

Srednja pozicija islama po pitanju poslanika

Islam predstavlja sredinu između onih koji su pretjerano veličali poslanike do te mjere da su ih proglašili bogovima ili božjim sinovima, i primativaca koji su ih u laž utjerivali, omalovažavali i neke od njih ubijali. Danas pojedini o njima govore samo kao o društvenim reformatorima koji su bili pozitivni u svome vremenu, a njihova učenja su prevaziđena u modernom dobu.

Srednja pozicija islama po pitanju razuma

Islam, takođe, predstavlja sredinu između onih koji pretjerano naglašavaju ulogu razuma i smatraju ga jedinim izvorom fizičkog i metafizičkog znanja i onih koji su ga potpuno zanemarili i predali se intuicijama i nadahnucima, te tako u potpunosti zaslijepili.

Materijalisti su, nažalost, pored predanosti materiji učinili isto i sa razumom, pa tako prihvataju samo ono što mogu svojim razumom dokučiti, a što ne mogu odbacuju. Nasuprot njih su oni koji su razum potpuno zanemarili i predali se iluzijama i praznovjerju. Islam je upravo sredina između tog dvoga. Razum ima značajno

mjesto u islamu i na njemu se temelje šerijatske obaveze, ali mi nećemo reći da prihvatomamo samo ono do čega nas razum doveđe. Naprotiv, razum ima svoje polje djelovanja koje je ograničeno, kao što je ograničeno djelovanje svih drugih ljudskih organa: vida, sluha, ruku... Postoje druge oblasti koje su van granice djelovanja razuma u kojima se u potpunosti predajemo objavi.

Srednja pozicija islama na polju propisa i ibadeta

Islam čovjeka obavezuje shodno njegovim mogućnostima: "Allah nikoga ne optereće preko mogućnosti njegovih." (El-Bekara, 286)

Poznat je slučaj trojice koji su željeli da se obavežu ibadetima više nego što je prepričeno pa im je Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Šta hoće oni koji su rekli tako i tako? Ja klanjam noćni namaz, ali i spavam, postim, ali i prekidam post i ja se ženim. Ko se ne bude pridržavao moga puta on ne pripada meni." U drugom hadisu stoji: "Allahu najdraže djelo je ono koje traje, pa makar bilo i malehno."

Srednja pozicija ehli-s-sunneta ve-l-džema'ata unutar muslimanskog korpusa

Ehli-s-sunnet predstavlja srednji, umjereni put: niti pretjeruju, niti su nemarni spram akadskih pitanja. Taj srednji put uzeli su iz Kur'ana i Sunneta. Jedan od prvaka ehli-s-sunneta imam Ahmed b. Hanbel, r.a., u poznatoj hutbi kaže:

"Hvala Allahu koji u svakom vremenu daje istinske nasljednike nauke koji pozivaju zalutale uputi i trpe njihove uvrede, razotkrivaju pokušaje iskrivljavanja kur'anskih značenja što čine zlonamerni, te neispravno tumačenje, a što je karakteristika neznanica i greška zabludjelih."

Ehli-s-sunnet su najuspješniji u svim pitanjima u kojima je došlo do nesuglasja među sljedbama unutar islama i najbliži su istini zato što se pridržavaju srednjeg pravca utemeljenog na Kur'anu i Sunnetu. Kada je riječ o Allahovim, dž.š., imenima i svojstvima, ehli-s-sunnet su umjereni. Oni su između onih koji potpuno niječu

Allahove, dž.š., atributе i poriču smisao ajeta koji o njima govore, do te mjere da su Allaha, dž.š., poistovijetili s nepostojanjem i neživim, te između onih koji su Allaha, dž.š., uporedili s Njegovim stvorenjima. Ehli-s-sunnet Allahu, dž.š., pripisuju svojstva koja se spominju u Kur'anu i Sunnetu, a negiraju ono što negiraju Kur'an i

Ehli-s-sunnet pripisuju Allahu, dž.š., Njegovo sveobuhvatno znanje, volju, moć i stvaranje svega postojećeg, u šta spadaju i ljudska djela. Međutim, čovjeku su priznali njegovu slobodnu volju, izbor, moć i djela, zbog čega će biti nagrađen ili kažnjen, a Allahu, dž.š., sve to najbolje zna. Na polju fikhskih propisa i nagrade i kazne oni zastupaju srednji put, između onih koji su muslimane proglašili nevjernicima zbog velikih grijeha i smatraju da će zbog toga vječno ostati u vatri bez ikakve šanse za šefā'atom, s jedne strane, i murdžija koji kažu: "iman grješnika i iman poslanika i pobožnjaka je isti" s druge strane.

Kada je riječ o ashabima, ehli-s-sunnet su umjereni. Ne pretjeruju u veličanju pojedinih, kao što su ekstremi među šijijama koji su posvetili "ehlu-l-bejt" i njima pripisali imamet i nepogrješivost, niti pak gaje veliko neprijateljstvo prema većini ashaba do te mjere da im pripisuju kufr i odmetništvo

od dini-islama, kao što to čine haridžije i šijske kada su u pitanju ostali ashabi. Ehli-s-sunnet kažu: "Ashabi su najbolji muslimani, nakon Poslanika, s.a.v.s. Oni se međusobno razlikuju po zaslugama. Najzaslužnija su prva četverica halifa, zatim deseterica kojima je obećan

Džennet. Oni ne smatraju nikog od ashaba nepogrješivim i ne govore o nemilim događajima koji su se među njima desili. Oni jednostavno kažu: "Gospodaru naš, oprosti nama i braći naš koja su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima našim bude imalo zlobe prema vjernicima." (El-Hašr, 10)